

A nagy háboru Északon.

Varsó felé nyomulnak a szövetségesek!

A harc a Kárpátokban.

Lovic és Skierniewice a németeké. — Már egy hét előtt foglalták el mind a két várost. — A Bzura és Ravka körül tovább folynak a harcok. — Az uzsoki szorosnál sikerült az ellenség előnyomulását megállítani. — Gorlice körül súlyos veszteségeket szenvedtek az oroszok. — Keleti Poroszországban visszaszorították az orosz lovasságot.

Amíg az oroszok megerősített balszárnya Galicia déli részében, a Visloka és a San között, a duklai szoros körül visszavonulásra kényszerítette a monarchia hadseregét, addig fönt, Varsó körül, ahol az ellenség derékhadai helyezkedett el, döntő jelentőségű események alakulnak. Úgy látszik, a Varsó felé való előnyomulás most már föltartózatlan. A német hadvezetőség legujabb jelentése legalább erre enged következtetni. Az van tudniillik ebben a jelentésben, hogy Lovic és Skierniewice már egy hét óta a szövetségesek birtokában van. Sőt mi több, Skierniewicét az előnyomuló szövetséges csapatok már messzire el is hagyták. És így nem lehetetlen, hogy Sochacev is, amelyet a minap német repülőgépek bombáztak — már elesett. De eltekintve ettől, magának Lovicnak és Skierniewicének az eleste is — mind a két helység a varsói vasutvonalak csomópontja — döntő eseménye a Varsó körüli harcoknak és annak a törekvésnek, amely a lengyel főváros elfoglalására irányul. Bizonyos tehát, hogy már a legközelebbi időben roppant arányú mérközések színhelye lesz a Varsó közvetlen környéke, mert a szövetséges hadak nemcsak a lovici és a skierniewicei vonalon — a Bzura és a Ravka mentén —, de lejjebb, a Pilica partjain, nevezetesen Tomasov körül is erősen szorongatják az oroszokat és mindinkább kelet felé tolják őket. Az oroszok pedig nem egykönnyen adják majd föl a Varsó körüli hadállásaikat.

Kétségtelen az is, hogy ennek a Varsó felé való előnyomulásnak és általában az

orosz derékhad helyzetét mindinkább jobban veszélyeztető sikeres hadakozásnak rövidesen érezhető lesz a hatása Galiciában és a Kárpátok lejtőin is, ahol most a visszavonulás történt. Amint már megírtuk, az oroszok a bekerítés veszedelmének kitett balszárnyuk megerősítése, jobban mondva meghosszabbítása okából nagy sereget küldtek Krosno irányából a duklai szoros felé, amely az Erdős Kárpátok és a keleti Beszkidek között van. Valószínűen abból a célból is tették ezt, hogy harc-vonalukat, amely Galiciában erősen benyomódott, kiegyenesítsék. Ez a törekvésük azonban a Varsó, azaz a derékhadak körül lejátszódó események következtében, alighanem hajótörést szenved és így — ha csak váratlan alakulások nem történnek — kényszerülve lesznek a Kárpátok vidékére tervbe vett újabb előnyomulásukban megállni és visszatérni előbbeni hadállásaikba. A monarchia hadvezetőségének a legujabb jelentése máris hírül hozza, hogy az uzsoki szorostól északra a monarchia csapatai több magaslatot foglaltak el, továbbá, hogy a lupkovi szorostól ugyancsak északra sikerült az ellenség előnyomulását megállítani. Sőt Gorlicétől északra és Zaklicyntől északkeletre az orosz támadások súlyos veszteségek mellett összeomlottak. Mindezek pedig azt jelentik, hogy a szövetségeseknek orosz-lengyelországi győzelmes előnyomulása máris döntően érezteti a hatását az orosz balszárnyán is. A Kárpátok vidéke mindazonáltal egy ideig ismét véres harcok, nagy küzdelmek és pusztítások színhelye lesz.

Varsó felé!

(Berlin, december 30. — „M. T. I.“) A nagyfőhadiszállás közli december 30-án:

Keleti Poroszországban az orosz hadsereg lovasságát Palkallenre visszaszorítottuk.

Lengyelországban a Visztula jobbparti részén a helyzet változatlan.

A Visztula nyugati partján a támadást a Bzura-szakasztól keletre folytattuk. Egyébként a harcok a Ravka-szakasznál és attól keletre, valamint Inovlodznál és ettől délnyugatra tovább tartanak.

Külföldi híradások úgy tüntetik föl, mintha Lovic és Skierniewice nem volnának birtokunkban. E helységeket már több, mint hat napja elfoglaltuk. Skierniewice messze arcvonalunk mögött van.

(Lovic Varsótól nyugatra és ottól mintegy 66 kilométerre a Bzura mentén fekszik. Fontos vasúti csomópont. Van több gyára és kereskedelme is elég élénk. A lakosok száma 1897-ben 12.434 volt. — Skierniewice Varsótól délnyugatra, vagy 60 és Lovictól délkeletre mintegy 21 kilométerre fekszik. A Varsó-Bécs-i vasútvonal csomópontja. Kisebb ipari város. 1897-ben közel tízezer lakosa volt.)

Galiciában és a Kárpátokban.

(Hivatalos jelentés. — Kiadták december 30-án.) A „Budapesti Tudósító“ jelenti:

A Kárpátokban csapataink az uzsoki szorostól északra támadtak és több magaslatot elfoglaltak. A lupkovi szorostól északra ellentámadásunkkal az oroszok előnyomulását megállítottuk. Tovább nyugatra az ellenség gyöngébb erőkkel egyes átjárókat megközelített.

Gorlicétől északra, Zaklicyntől északkeletre és a Nida alsó folyásán az orosz támadások súlyos veszteségük mellett összeomlottak. A Tomasovtól keletre és délkeletre fekvő területen a szövetségesek előrehaladtak.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Az oroszok helyzete Varsó körül.

(Pétervár, december 29. — Stockholmon át.) Ideérkezett sürgönyök szerint az oroszok Sochacev környékén azért fejtenek ki olyan nagy elentállást, mert tudják, hogy a németek közvetlen célja a varsói bevonulás. Egészen más azonban a helyzet itt, — mondják az oroszok — mint annak idején Lodz körül

TÁRCA

Heijermans.

*

Herman Heijermans, a holland költő a napokban töltötte be életének ötvenedik évét. A költő jubileumához csatlakozik egyik legjobb és legnépszerűbb művének jubileuma: „A remény“ ötszázadik előadása, ami az amsterdami Souvburgban karácsony estéjén folyt le a költő tiszteletére.

Fegyverzajban hallgatnak a muzsák... Ki követeli most, amikor a világot a háboru szörnyiségei gyöttrik, a háboru gondjai remegtetik, hogy egy költőről, annak pályafutásáról és alkotásairól emlékezzünk meg? A proletárság azonban még ezekben a leg-szomorubb időkben sem haladhat el az üdvözlés és hála kifejezése nélkül annak a költőnek ünnepe mellett, aki nemcsak őszintén csatlakozott a szocializmushoz, hanem aki egész művészi teremtését a proletár nyomorúságához, szenvedéseinek és eszméinek világához fűzte és ezt a kapcsolatot esztétika-szocialista művészeti dogmává fejlesztette. A költő, aki a proletáréletet és -szenvedést szántalan megható és erőt sugárzó alakban testesítette meg, ez alakok ajkán a részvétet érző, szocialista szemmel néző művész panaszát és vádját hangoztatta, aki a mai világ-

nak a szegények és gyöngék elleni száz meg száz jogtalanságát költői képekben tárja elének. — ez a költő megérdemli, hogy azoktól, akikért költött és érzett, egy munkában töltött élet ünnepnapján, minden bírálattal ment, teljes köszönetet kapjon.

Heijermans Rotterdamban született. 1892-ben utazott Amsterdamba — 62 centtel és egy novellával a zsebében... Az akkor alapított „Telegraaf“ című lapba színházi tárcákat írt. Ugyanakkor megkezdte a Hollandiában oly népszerű „Falkland“ rajzainak sorozatát. Teljes 700 ilyen rajza van, amelyek közül néhány klasszikus hirre emelkedett. Művei gyors egymásutánban jelentek meg. „Dora Cremer“ után „Ahasverus“, amelyet Jonakovic álnéven írt és amelyről mindenki azt hitte, hogy orosz író műve. Egy lap azt írta akkor, hogy ezt a történetet egy orosz a saját szíve vérével írta. Később kilépett a lap kötelékéből és teljesen irodalmi munkásságának élt, megküzdve ez élet minden harcával. Így például Londonba akart utazni, hogy az Amsterdamban már előadott „Gettho“ című darabját ott is előadhassa, — de nem volt utiköltsége... Amikor a darabot később Londonban előadták, nem tetszett a walesi herecegnek és levették a műsorról. A költő, akinek már merész álmái voltak a nagy jövedelmekről, a szálló számláját sem tudta kifizetni. Ebben a legnagyobb nyomorában kapott egy táviratot: egy párisi impresszárió 500 forintért megvette a „Gettho“-t. „A hetedik parancsolat“ után jött végre a nagy siker: „A remény“. Ezt a darabot, amelyben a költő az

emberi sorsot és szenvedést mélyen megrázó életként tárja föl előttünk, sok nyelvre lefordították, sok országban, Amerikában is előadták. Közben a költő már régen szociáldemokrata lett. Nyíltan csatlakozott a holland szociáldemokrata munkáspárthoz, amelynek kongresszusára alkalmi darabot is írt. A Lessing-színház Németországban tette hírnevéssé és „A remény“ Párisban is színpadra került. „A lányszemek“ volt a következő nagy siker Hollandiában, ezt a darabot Berlinben is ötvenszer adták és Ausztriában is nagy sikere volt. A költő egy darabig Berlinben élt, itt írta a „Mindszentek“-et és a „Szerencse föl!“ című bányászszínművet. Most ismét Amsterdamban él, ahol a „Grand Theatre“ igazgatója. Két nagy regénye közül a „Gyémántváros“ német nyelven is megjelent és a német munkásságnak kedves olvasmánya.

Heijermans, akit honfitársai a holland Gerhard Hauptmannnak neveznek, mint színházigazgató nem mondott bucsut az irodalomnak. Nemesak Hollandiának, hanem a jelen kornak legtermékenyebb költői közé tartozik. Most is folytatja Falkland-rajzait és nem régen a vezetése alatt álló színpadon adták új darabját.

Heijermans mindig együttérzett a szenvedőkkel és szegényekkel, minden műve a népért és a népből való költői alkotás és értékének ma is ez a legjobb bizonyítványa.

L. P.

▼▼▼